

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. An Deus possit demonstrari à priori, vel quasi à priori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

tempestatibus ac fulminibus &c. supremum aliquem gubernatorem esse, aut vindicem criminum non sinunt omnino latere.

26. Ob. 3. Gentiles possunt invincibiliter nescire multa principia juris naturæ, nobis manifestissima, e. g. quod adulterium, fornicatio, ebrietas &c. sint mala: ergo etiam possunt invincibiliter ignorare DEUM. Confirm. Possunt invincibiliter ignorare Christum, vel DEUM, saltem ut remuneratorem supernaturalem: ergo etiam DEUM simpliciter. Resp. dist. ant. gentiles possunt ignorare aliqua principia juris naturæ. conc. ant. omnia, præsertim facillima, & quæ sint fundamentum primum omnis honestatis, neg. ant. & conseq. Tale autem principium facillimum, simulque fundamentum, seu radix honestatis est existentia DEI, quæ obvio discursu patet cuicunque.

27. Ad confirm. om. ant. neg. conseq. Ex creaturis, itemque ex dictamine conscientiæ, aut synteresi, ac obligatione ad honestè agendum, apparet quidem DEUS creator, aut certe legislator, non autem Christus, aut remunerator supernaturalis. Hinc omisso, quod de his primò non incidat barbaris suspicio, aut dubium, tamen credibile non est, quod non incidat dubium de legislatore. Unde, licet priora possint ignorari vincibiliter, tamen non possunt ista. Dixi *vincibiliter*: nam invincibiliter diu ignorari non potest etiam DEUS ut remunerator supernaturalis; si enim faciat homo, quod est in se, DEUS ipsi suggeret hanc notitiam, necessitate mediæ ad salutem necessariam, ut colligitur ex propositione 22. damnata ab Innocentio XI. quæ ita habet: *Non nisi fides unius DEI necessaria videtur necessitate mediæ, non autem explicita remuneratoris.*

28. Ob. 4. Ex eo, quod homo cognoscat aliqua honesta, aliqua inhonesta, aliqua licita, aliqua prohibita, alia præcepta, non ideo cognoscit DEUM legislatorem: ergo probatio n. 19. allata nil valet. Prob. ant. potest dici, quod ea in tantum cognoscat esse honesta, vel inhonesta, in quantum cognoscit esse conformia, vel difformia rectæ rationi, vel naturæ rationali: vel si cognoscit etiam ut prohibita, potest apprehendere ut prohibita à legislatore creato, communitate vel republica humana: ergo. Resp. neg. ma. ad prob. neg. 1. p. ant. nam cum homo apprehendat non qualemunque indecentiam, qualis est, si quis etiam necessariò nudus incedat, sed culpabilem, non agnoscit tantum difformitatem qualemunque cum natura rationali.

29. Nam natura rationalis, in se præcisè spectata, non obligat ad culpam, sed ad hanc obligat lex DEI (ut suppono hic ex tract. de act. humanis.) unde peccans debet agnoscere legem DEI, adeoque hunc legislatorem. An autem in aliquo casu, ad minimum moraliter impossibili, posset quis peccare tantum philosophicè, hic non disputo; quia etiam Barbari theologicè peccant, ut est innegabile. Sed nec secunda pars antecedentis est vera; quia synteresis proponit ut

inhonesta, & prohibita etiam peccata occultissima, non plebi tantum, sed regibus quoque, qui, nulli potestati creatæ subfunt. ergo non tantum ut prohibita à legislatore creato, qui nec occultissima, nec omnia præsertim supremorum principum peccata posset punire, aut ab iis deterere; si non esset altior etiam istorum vindex.

30. Ob. 5. Sunt aliqua motiva apparenter suadentia non dari DEUM, e. g. ex eo, quod homines mali sint in hoc mundo felices, boni infelices, aliqui tentantur ad dubitandum de providentia DEI: ergo etiam ethnicus poterit induci ad eum omnino negandum. Confirm. Si quis doctor magnæ auctoritatis diceret rustico, non dari DEUM, non minus inculpabiliter ei crederet, quam si diceret, dari quaternitatem in Divinis: ergo. Resp. disting. conseq. ad eum negandum culpabiliter, & quidem tantum sub prædicatis magis explicitis, juxta explicationem n. 21. datam. conced. conseq. ad negandum eum inculpabiliter. neg. conseq. offert enim DEUS, sicut ad alias tentationes vincendas, ita ad hanc superandam semper gratiam sufficientem. Ad confirm. neg. ant. cum numerus Divinarum Personarum habeatur tantum ex revelatione, & non ex principiis naturæ insitis, potest utique facilius rusticus auctoritate magni viri induci, ut credat inculpabiliter quaternitatem esse revelatam, præsertim cum juxta valde probabilem Suarezii, & aliorum plurimum, quam etiam tr. de fide secutus sum, sententiam, notitia mysterii SS. Trinitatis reipsa & explicitè habita non sit necessaria necessitate mediæ. At verò existentia DEI habetur ex principiis obvis naturalibus, ex quibus facile potest talis rusticus colligere falsam esse talem instructionem, aut certe de ea dubitare, atque dein faciendo, quod in se est, adjuvante DEO, veritatem invenire: adeoque ignorantia vincibilis foret.

ARTICULUS III.

An Deus possit demonstrari à priori, vel quasi à priori.

31. **D**emonstratio, ut notum ex Logica, alia est *propter quid*, seu *à priori*; quando scilicet demonstratur effectus per causam, quod dicitur *à priori physico*: vel quando per prædicatum formaliter prius demonstratur aliud posterius, e. g. ex essentia proprietatis, ut ex rationalitate risibilitas, quod dicitur *à priori logico, vel metaphysico*. Alia est demonstratio *quia*, seu *à posteriori*, quando demonstratur causa ex effectu, vel per prædicatum posterius aliud formaliter prius, ut ex proprietate essentia. Alia dicitur *quasi à priori*; quando scilicet demonstratur aliquid per terminum convertibilem. Non autem nunc quærimus de demonstratione à posteriori, de qua inferius, neque de demonstratione strictè à priori; quia DEUS causam habere non potest, neque

neque etiam ejus essentia est prior existentia; nam, quæcunque statuatur essentia DEI, ea formaliter includit existentiam, de qua re infra. Sed controversia hæc est de demonstratione quasi à priori, seu per terminum convertibilem, abstrahendo ab effectibus creatis.

32. Dico. Argumenta quasi à priori ad demonstrandam existentiam DEI hucusque inventa, non sunt demonstrativa. Conclusio est contra Antonium Perez, Elparza, Rhodes, Viva, & aliquot alios ingeniosos Recentiores: non autem indiget probatione, sed tantum refutatione argumentorum. Notum tamen istud: rationes, quas gravissimi, & ingeniosissimi Theologi non agnoscunt esse demonstrativas; verosimilibus tales non sunt: ita se habent rationes adversariorum: ergo, majorem si neges, debes dicere, quod clarissimi viri vim earum non penetrarint, quod est, ut Recentior quidam ait, contra regulas Galatæ: si enim demonstrationes forent, & vis earum percepta fuisset, intellectum rite dispositum, qualis censeri debet virorum ingeniosissimorum, statim ad assensum rapuissent. minor autem negari non potest: nam plerique Theologi evidentiam illis argumentis abnegant, & clare Angelicus 1. p. q. 2. a. 1. in corp. § 1. 1. contra gentiles c. 11.

33. Sed & SS. Patres (excepto fortè S. Anselmo, de quo dubitari potest, an suum argumentum voluerit tanquam demonstrationem proponere) non adhibent ista argumenta, quasi à priori desumpta, ad demonstrandum DEUM; sed ordinariè afferunt demonstrationes ex effectibus, seu à posteriori, quin S. Dionys. c. 7. de Divinis nominibus sic habet: Fortè id veraciter dicemus, nos DEUM non ex ipsius natura cognoscere (id nempe ignotum est, omnemque superat rationem, ac sensum) sed ex creaturarum omnium ordinatissima dispositione, ut ab ipso producta. Accedit, quod argumenta horum Recentiorum patiantur retorsiones valde difficiles.

34. Ad solutionem autem istorum argumentorum, & applicandas retorsiones prænoto Primò, ipsos adversarios communiter admittere, existentiam DEI non esse notam per se quoad nos, de qua re n. 5. & 6. Secundò mysterium SS. Trinitatis demonstrari à nobis non posse, cum sit supra caprum nostrum, sicut neque demonstrari potest ejus implicancia. Tertio, impossibilem esse creaturam perfectissimam saltem finitam, ut communiter docent Philosophi; quia omnipotentia infinita non potest terminari effectu finito. Quarto, pariter implicare numerum finitum maximum, cujus ratio breviter est; quia vel illi non posset à DEO addi unitas, adeoque finitum exhauriret omnipotentiam DEI: vel si illi adderetur unitas, deberet fieri infinitus, quod est falsum; nam iterum ablata unitate fieret finitus, adeoque infinitum esset finitis acceptionibus exhaustibile, quod est contra definitionem infiniti. Quinto, per ens sine defectu non intelligi tantum ens sine defectu positivo; sed etiam sine negativo, hoc est, ens habens omnem cumulum per-

fectionum, sive positive perfectissimum; alias enim non foret DEUS.

35. Sextò noto, juxta Atheum ens ita perfectissimum esse Chimæram: unde ad ejus mentem tam diu negatur possibile, donec evidenter probetur esse possibile, & hoc ejus suppositum evidenter evertatur. Septimò, Atheum non debere positivam implicantiam in DEO ostendere; quia, quamvis hanc non ostendat, non sequitur, DEUM esse evidenter possibilem; nam hæc argumentatio: Nulla apparet implicantia: ergo res est possibilis: ad summum est probabilis, & neutiquam demonstrativa, ut agnoscit ipse Perez. Octavò, hanc ipsam argumentationem, ut sit bona, & maxime ut sit demonstrativa, debere supponere existentiam DEI; nam ideo eam concedimus rite concludere; quia censemus nihil negandum omnipotentiae Divinae, quod contradictionem non involvit: at non pariter concedit Atheus; nam mundus alius, ex partibus ab hoc nostro omnino distinctis compositus, non involvit esse, & non esse: & tamen non concedetur possibilis ab Atheo, qui nihil nisi novas mutationes circa entia existentia seu atomos æternas admittit. Si dicas, talem mundum involvere ex mente Athei contradictionem, eò quod deberet esse productus, quia existit, & non productus, quia non haberet causam, jam confugis ad prædicata contradictoria mediata, qualia etiam ipse apparenter tertia opponit enti perfectissimo.

36. Nonò notandum, aliud esse rem existere tantum in intellectu, sive signatè, & secundum conceptum formalem: aliud rem existere à parte rei, sive exercitè, seu secundum existentiam realiter, aut physice actuatam, & ad statum realem deductam; nam multa existunt in intellectu, quin unquam existant à parte rei, e. g. alius mundus. Decimò, aliud esse conceptum formalem rei inadæquatum, seu præcisivum, e. g. si concipitur animal ut sic, tunc animal, prout est à parte rei, concipitur tantum inadæquatè, & præcisivè: aliud esse conceptum adæquatum, & deductum ad statum realem, seu existentiam, e. g. si concipitur Petrus cum omnibus prædicatis etiam individuantibus, & quidem inter se comparatis ut compossibilibus & coexistentibus.

37. Jam quamvis primo modo concepta res non involvat in suo conceptu formali contradictoria, non sequitur eam esse possibilem; nam si etiam hircocervus præcisè consideretur secundum naturam hirci, non involvit contradictoria, nec apparet impossibilis, quin propterea possit dari à parte rei; quia scilicet habet alia prædicata cum prioribus impossibilia, à quibus hic conceptus inadæquatus præcindit. Et talem conceptum tantum inadæquatè dicere potest Atheus esse carentiam omnis imperfectionis: si tamen possit præcindere à prædicato entis, quod ad Athei mentem necessariò dicit productionem vel dependentiam, quæ, etsi fortè ex mente ejusdem Athei non esset dicenda imperfectio, tamen est imperfectio ex men-

te

te volentium demonstrare DEUM: certè est excludens aseitatem, adeoque Deitatem. Et in hoc sensu Atheus semper negat carentiam omnis imperfectionis, seu exclusivam etiam productionis, esse possibilem.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

38. **O**B. 1. Nullum bonum est Chimæra: sed ens perfectissimum est bonum: ergo non est Chimæra: manifestum est clara: bonum enim est proprietas entis: Chimæra autem non est ens. manifestum est evidens; quia bonum, & perfectum identificantur. consequentia est in forma. Jam sic. Si ens perfectissimum non est Chimæra, est possibile: si est possibile, actu existit: ergo prob. manifestum est. Si non existeret, non esset ens perfectissimum; quia careret existentia, quæ est evidenter perfectio: ergo. Argumentum istud proponitur quoque sub his aliis terminis: Carentia omnis imperfectionis non est Chimæra: ergo possibilis: ergo existens. vel obscurius à Perezio: Nullum bonum est pervenisse aliquid ad hoc, ut sit Chimæra: sed ens perfectissimum est bonum: ergo non est pervenisse ad hoc, ut sit Chimæra: ergo est possibile, adeoque existens.

39. Hac ratione videtur imprimis probari, DEUM esse quoad nos per se, sive ex terminis notum. 2. Retorquetur argumentum sic: Numerus finitus perfectissimus, seu maximus est bonum: ergo non est Chimæra. Tres Personæ perfectissimæ in natura identificatæ sunt bonum: ergo evidenter possibiles. Item creatura perfectissima est bonum: ergo possibilis. In forma responderi potest primò distinctum. Ens perfectissimum est bonum; si verè detur, & exercitè à parte rei. conc. manifestum est. si tantum detur signatè in intellectu præcendente. neg. manifestum est. & consequens. Responsio hæc, cujus major declaratio peti potest ex n. 36. notando 9. & 10. bona est, & ad mentem Angelici 1. p. q. 2. a. 1. ad 2. ubi sic ait: Dato etiam, quod quilibet intelligat, hoc nomine DEUS significari hoc, quod dicitur, scilicet illud, quo majus cogitari non potest, non tamen propter hoc sequitur, quod intelligat id, quod significatur per nomen, esse in rerum natura; sed in apprehensione intellectus tantum. Nec potest argui, quod sit in re, nisi daretur, quod sit in re aliquid, quo majus cogitari non potest, quod non est datum à ponentibus DEUM non esse.

40. Resp. 2. juxta mentem Athei neg. manifestum est. cum enim ens perfectissimum juxta Atheum sit Chimæra, non est bonum: vel est bonum & simul non bonum, hoc est Chimæricum & nullum bonum. ad prob. distinctum. illatum. Bonum verum & perfectum verum identificantur. conc. illatum. Bonum Chimæricum & perfectum verum, vel vicissim bonum verum & perfectum Chimæricum identificantur. neg. illatum. Debet igitur aliunde demonstrari,

quod ens perfectissimum habeat veram perfectionem, aut veram bonitatem, & non tantum Chimæricam. Nec dicas reflexè: Ens verè perfectissimum, vel carentia vera omnis imperfectionis est bonum, & non Chimæra; nam eodem modo dicam: Numerus finitus verè maximus, & perfectissimus: Creatura verè perfectissima &c.

41. Ratio est, quia, nisi aliunde probeatur, dari ens verè perfectissimum, Atheus semper respondere potest, hoc ipsum esse Chimæram; sicut si diceret: Imperfectio verè perfectissima: sicut enim hic terminus est complexus ex duobus contradictoriis, scilicet ex imperfectione, & perfectissimo: ita etiam terminus: Ens verè perfectissimum: est terminus eodem modo complexus; nam juxta Atheum ens jam significat dependentiam ab alio, quæ juxta omnes, saltem non Atheos, est imperfectio. Et quamvis hoc reipsa sit falsum, non tamen est ex terminis notum; sed debet demonstrari, quod non sit dicendo tantum: Ens verè perfectissimum. Nec etiam dicas: Ens in suo conceptu non involvere ullam dependentiam, vel imperfectionem; quamvis enim hoc admittatur in scholis, ubi admittitur DEUS, tamen ex se evidens non est, præsertim si loquamur de ente exercitè & in statu physico tali, debetque Atheo probari; aliàs semper dicit, ens excludere aseitatem. Simile responsum datur ad alios terminos: scilicet negatur, carentiam omnis imperfectionis esse verum bonum, vel non esse Chimæram.

42. Dices cum quibusdam contra retortiones, implicantiam numeri finiti maximi & creaturæ perfectissimæ aliunde probari; non verò implicantiam entis perfectissimi. at urgeo ex notando septimo n. 35. Sic adversarii ad summum probabiliter ostendunt DEUM, non autem demonstrant: imò cum contra mysterium SS. Trinitatis afferri non possit implicantia verè talis, etiam hoc demonstratum foret; posset enim eodem modo dici: Carentia trina omnis imperfectionis: Ens trinum perfectissimum. Si dicas, in his occurrere saltem contradictiones apparenter tales respectu intellectus humani: respondeo, etiam in intellectu Athei dari contradictiones apparenter tales in ente perfectissimo, cum jungatur ens, hoc est juxta ipsum, dependentia, & perfectissimum, hoc est ad mentem argumentantium, aseititas. Dein non statim capitur, quomodo omnes perfectiones, DEO attributæ, sint compossibiles, e.g. quomodo stet libertas simul & immutabilitas, quæ tamen debet supponi in ente omnimodè perfectissimo: non ita se res habet in demonstratione à posteriori; quia ibi aliunde demonstratur ens à se, & ex hoc prædicato dein alia deducuntur.

43. Dices 2. Si terminus Ens perfectissimum est complexus, & involvit duo contradictoria; separemus per intellectum ista contradictoria, hoc est imperfectionem à perfectione, & dis-

curra-